Vol 33
Nru 178
Ottubru - Diċembru 2012

L-ART Imqaddsa

RIVISTA BIBLIKA

L-ART IMQADDSA

Rivista Biblika
li toħroġ kull tliet xhur
mill-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa tal-Provinċja
Franġiskana Maltija

EDITUR:
P. Twanny Chircop OFM
Kummissarju
tal-Art Imqaddsa

BORD EDITORJAL:
P. Marcello Ghirlando OFM
P. Noel Muscat OFM
Mr. Louis Casha

DISTRIBUZZJONI:
Fra. Lorrie Zerafa OFM

ABBONAMENT:
€10 fis-sena
€15 jew aktar Sostenitur

Kummissarjat
tal-Art Imqaddsa
8, Triq Santa Luċija,
Valletta, VLT 1213
Malta.
Tel: 2124 2254

DISINN U STAMPAR:
Best Print Co. Ltd

Il-Materjal kollu li jidher
f'din ir-Rivista
huwa Copyright ©
tal-Kummissarjat tal-Art
Imqaddsa u l-Edizzjoni
TAU, 2012

comalt@ofm.org.mt
www.ofm.org.mt

Qoxra Quddiem:
Dehra tal-Fortizza ta' Herodion

Werrej

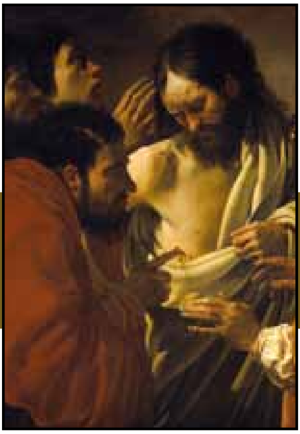

15

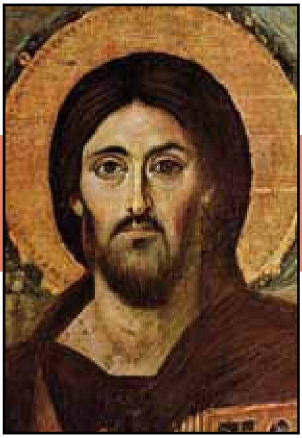

20

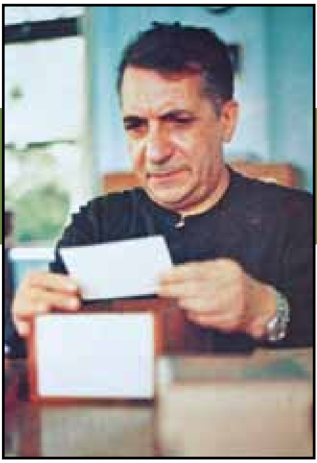

24

32

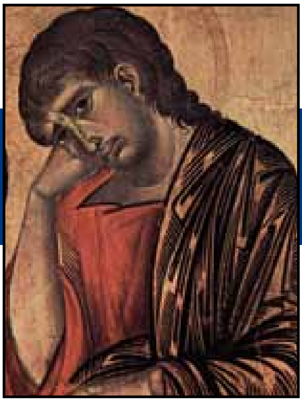

6	**Fortizzi Erodjani fid-Deżert: Herodion**
15	**Ħarsa Ġenerali lejn l-Evanġelju skont San Ġwann**
20	**Kristu Qassis il-Kbir kollu ħniena**
24	**P. Gabriele M. Allegra ofm Beatu Ġdid għall-Ordni Franġiskan u għall-Knisja**
32	**'Il-Lhud' fl-Evanġelju skont San Ġwann**
42	**Fidi-Fiduċja u Fidi-Dak li nemmen**

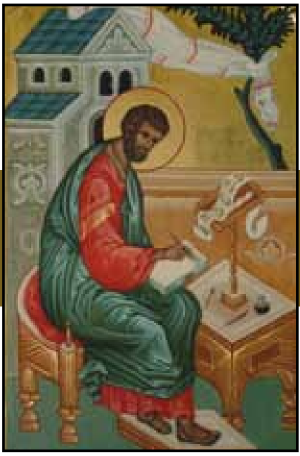

42

Editorjal

ta' P. Twanny Chircop ofm

Kurżitajiet

Ġodda fl-Art

Imqaddsa

Fid-19 ta' Ottubru, fis-Sala Marconi tar-Radio Vaticana, ġiet ippreżentata b'mod uffiċjali l-konklużjoni tar-riċerka li saret minn grupp ta' esperti tal-Consiglio Nazionale delle Ricerche ta' diversi universitajiet fl-Italja rigward is-siġar taż-żebbuġ fil-Ġnien tal-Ġetsemani. Flimkien mal-Patri Kustodju, Pierbattista Pizzaballa, ħadu sehem fil-preżentazzjoni Patri Massimo Pazzini, Dekan tal-iStudium Biblicum Franciscanum ta' Ġerusalemm, il-professur Giovanni Gianfrate, koordinatur tal-proġett, agronomu u espert tal-istorja taż-żebbuġ fil-Mediterran, u l-professur Antonio Cimato, koordinatur tar-riċerka xjentifika.

L-iskop ta' dan l-istudju kien li wieħed jasal kemm jista' jkun fil-qrib tal-verità dwar is-siġar taż-żebbuġ fil-Ġetsemani, li jfakkru l-post li fih Kristu talab fl-agunija. Fil-fatt, fil-Ġnien ta' maġenb il-Bażilika tal-Agunija, il-Franġiskani jħarsu tmien siġriet taż-żebbuġ antikissimi, li jidhru li ilhom hemm sekli. Imma kemm ilhom hemm? L-istudji tal-esperti kkonkludew li s-siġar kif narawhom illum imorru lura għal nofs is-seklu 12, jiġifieri għal żmien il-Kruċjati, li kienu reġgħu bnew il-Bażilika tal-Agunija fuq il-fdalijiet ta' knisja Biżantina. Is-snin kienu bejn l-1150 u l-1170. Jiġifieri dawn is-siġar għandhom qrib id-900 sena.

Naturalment dan ifisser li mhumiex is-siġar taż-żebbuġ ta' żmien Ġesù. Minkejja dan, iżda, ta' min jinnota li l-istudjużi kienu qed jitkellmu dwar il-parti, hekk imsejħa,

...editorjal

Kurżitajiet Ġodda fl-Art Imqaddsa

epigea, tas-siġar (il-parti li tidher fuq il-ħamrija). L-esperti qalu li s-siġra taż-żebbuġ ixxenxel għeruq fondi ħafna, u l-parti taħt il-ħamrija tista' tkun ħafna eqdem, anke għaliex hi siġra li għandha kapaċità li tiġġenera lilha nnifisha aktar minn darba matul sekli twal. Mhux biss, imma mill-eżami tad-DNA tas-siġar irriżulta li dawn għandhom profili ġenetiċi identiċi, jiġifieri huma mnisslin mill-istess siġra-omm, siġra li setgħet kienet teżisti f'dan il-ġnien għal sekli sħaħ qabel l-era Kruċjata. Dan ifisser allura li mhux diffiċli li naslu għal siġar taż-żebbuġ f'epoka Biżantina, ftit sekli biss bogħod minn żmien Kristu.

Patri Pizzaballa spjega li dawn l-istudji naturalment ma għandhomx l-iskop li jmissu t-tradizzjoni ta' devozzjoni li l-insara dejjem taw lil dawn is-siġar bħala tifkira ħajja tal-agunija tal-Mulej fil-Ġetsemani. Issa nistgħu ngħidu li, dak li konna nafuh dejjem, jiġifieri li dawn is-siġar ma jistax ikun li kienu ta' żmien Ġesù kif jidhru llum, jikkonferma l-verità tal-fatt li l-insara dejjem ikkurawhom b'għożża partikulari, u riedu li b'xi mod ikunu mnisslin minn siġar eqdem minnhom. Din hi prova li ssaħħaħ u mhux iddgħajjef it-tradizzjoni tal-Ġetsemani.

Il-kontinwità tat-tradizzjoni devozzjonali tal-Knisja ta' Ġerusalemm hi importanti, kif hi importanti t-tradizzjoni tal-agrikoltura fil-Palestina li taf b'każijiet simili ta' siġar taż-żebbuġ li jmorru lura sekli sħaħ u li kienu jiġu riġenerati f'rimjiet ġodda bl-istess kostituzzjoni ġentika tas-siġra-omm.

Nhar it-8 ta' Novembru, waqt il-ftuħ uffiċjali tas-sena akkademika tal-iStudium Biblicum Franciscanum, saret konferenza oħra dwar din it-tema interessanti mill-professur Gianfrate, quddiem il-professuri u l-istudenti li jattendu l-Fakultà tax-Xjenzi Bibliċi u Arkeoloġija f'Ġerusalemm.

Kurżità oħra li tinteressa l-pellegrini hi l-futur tal-kumpless taċ-Ċenaklu, il-post li fih infakkru l-aħħar ċena, id-dehra ta'

Kristu Irxoxt lill-appostli nhar Ħadd il-Għid, u l-inżul tal-Ispirtu s-Santu nhar Pentekoste. Għal diversi snin in-negozjati delikati bejn is-Santa Sede u l-Istat ta' Israel biex dawn jaslu għal ftehim finali u konkordat kienu jinkludu wkoll il-kwestjoni taċ-Ċenaklu, li l-Franġiskani kellhom fih l-ewwel kunvent tagħhom bħala Kustodji tal-Art Imqaddsa (1333-1551), u minn fejn tkeċċew mit-Torok Ottomani. Il-Franġiskani qatt ma ċaħdu għad-dritt tagħhom li jiksbu lura l-proprjetà leġittima u sħiħa tagħhom fiċ-Ċenaklu.

Għalkemm din ir-rivendikazzjoni se tkun tassew diffiċli li ssir realtà, għax il-Lhud iqimu l-qabar ta' David taħt iċ-Ċenaklu u l-kunvent tal-Franġiskani ġie mibdul f'sinagoga u yeshiva rabbinika, li tinkludi fiha mużew tal-Olokawst, hemm xi sinjali li l-Kustodja tal-Art Imqaddsa se tingħata l-possibilità li tkun tista' tamministra l-kamra ta' fuq taċ-Ċenaklu, flimkien mal-kamra tal-inżul tal-Ispirtu s-Santu, biex fiha jiġu organizzati ċelebrazzjonijiet solenni u uffiċjali (inkluża l-Ewkaristija) u l-pellegrini jkunu jistgħu wkoll jagħmlu fih iċ-ċelebrazzjonijiet tagħhom. Sal-lum il-ġurnata dawn iċ-ċelebrazzjonijiet kienu jsiru fil-knisja tal-Franġiskani li tmiss maċ-Ċenaklu, imsejħa Cenacolino, fejn il-Kustodja għandha wkoll kunventin li issa qed tirrestawrah biex ikun jista' jaqdi aħjar l-iskop li l-Franġiskani jirritornaw biex iħarsu ċ-Ċenaklu.

Bħal ħafna sitwazzjonijiet oħrajn fl-Art Imqaddsa l-iżviluppi ġodda jieħdu xhur u snin twal biex iseħħu. Imma l-Franġiskani huma mdorrijin jistennew, kif għamlu għal sekli sħaħ biex akkwistaw bis-sabar kollu diversi santwarji li kienu abbandunati. Kulma jiġri fl-Art Imqaddsa rridu narawh dejjem fil-kuntest tal-istorja twila u kkumplikata tal-preżenza Kristjana fil-Postijiet tal-Fidwa, li kienet possibbli grazzi għall-isforzi u s-sagrifiċċji li l-Franġiskani tal-Kustodja tal-Art Imqaddsa għamlu biex jibqgħu sodi u determinati li s-Santwarji tal-Fidwa jibqgħu miftuħin bħala postijiet ta' talb u pellegrinaġġ u bħala xhieda tal-preżenza Nisranija fl-Art Imqaddsa.

Il-Bord Editorjal jawgura s-Sena t-Tajba lill-qarrejja kollha